

Eyalette üretilen sağlık ürünlerinin yarısına yakını ihraç edilmektedir. Bu alanda faaliyet gösteren ve dünya çapında pazar lideri olan Merck, B. Braun, Fresenius, Biotest, Heraeus, Sirona ve Almo Erzeugnisse Erwin Busch gibi şirketler sadece üretim değil araştırma ve geliştirme alanlarında da çalışmaktadırlar. Sağlık alanında çalışan şirketlerin yarısından fazlasının kendi AR-GE Departmanları bulunmaktadır.

Johann-Wolfgang-Goethe Üniversitesi doğa bilimleri merkezi fizik, biyokimya, kimyasallar ve ilaç, yaşam ve yer bilimleri fakültelerini içermektedir. Frankfurt Institute for Advanced Studies (FIAS) ve Provadis Partner für Bildung und Beratung GmbH in Frankfurt sağlık alanında akademik bilgi üreten diğer iki üniversitedir.

Hessen Ekonomi Bakanlığı tarafından Eyalet'te faaliyet gösteren sağlık firmaları arasında yapılan araştırmada, firmaların üçte ikisi Hessen'i altyapı, lokasyon ve insan kaynağı açılarından yatırım için iyi ve çok iyi kategorilerinde tanımlamıştır.

Optence, optik teknoloji konusunda Hessen ve Rhineland-Palatinate sektördeki bilgi transferinin ve işbirliklerinin tesisi edilebileceği profesyonel bir platform görevi görmektedir. The timm Network, ise özellikle sağlık teknolojisi sektöründe orta-Hessen'de faaliyet gösteren bir forumdur. Forum, sağlık konusunda bölgedeki bilimsel potansiyelin en iyi şekilde değerlendirilmesini ve yeni teknolojilerin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Hessen hükümetinin bir projesi olan Science4Life, aktif olarak 100 şirket tarafından desteklenmekte ve şirket kuruluşu ile ilgili her türlü alanda destek vermektedir.

Elektrik Elektronik: Hessen, başta optik ve fotoğraf ürünleri olmak üzere elektrik elektronik alanında bir yüzyıla yakındır en önemli üretim merkezlerinden biridir. Sektör en önemli ürünlerini ölçme ve kontrol teknolojileri, mühendislik ve sağlık ekipmanları alanlarında vermektedir.

Hessen'de elektrik elektronik alanında faaliyet gösteren 400 civarında firma bulunmaktadır. Bu firmaların arasında B. Braun Melsungen, Braun, Continental, Honeywell, Jumo, Motorola, Rittal, Samson, Siemens, Sirona, Schunk ve Tyco Electronics gibi dünya markaları da vardır.

2005 yılı itibariyle sektörün araştırma ve geliştirme bütçesi için ayırdığı pay 455 milyon Euro'dur. Bu payla elektrik elektronik sektörü, kimya ve otomotiv sektöründen sonra ARGE'ye en fazla para ayıran sektör olmaktadır.

Darmstadt Teknik Üniversitesi ve üç adet Fraunhofer Enstitüsü, sanayi ile işbirliği içinde yeni teknolojiler üretmektedirler. Örneğin, Merck KGaA ve Darmstadt Teknik Üniversitesi birlikte bir araştırma laboratuvarına sahiptirler. Yine Darmstadt'da T-Systems'in geliştirme merkezi bulunmaktadır. Motorola'nın analog radyo teknolojisi geliştirme çalışmaları ve Motorola Advanced Technology Merkezi Hessen'dedir.

2006/2007 kış döneminde, Hessen'de 6,527 elektrik mühendisliği öğrencisi bulunmaktadır. Darmstadt Teknik Üniversitesi dünyanın ilk elektrik mühendisliği kürsüsüne sahiptir ve bugün de bu üniversite çok önemli bir eğitim ve araştırma merkezi olarak görülmektedir.

Öğrencilerin üniversitede edindikleri profesyonel eğitimin yanında Hessen'deki elektrik elektronik endüstrisi yılda 3,330 öğrenciyi çıraklık eğitimi vermektedir.

Frankfurt and Rhine/Main bölgesindeki en büyük işverenler şunlardır: Siemens AG, Continental Teves AG & Co. oHg, Samson AG, Nord-Micro AG ve Diehl Aerospace GmbH.

Elektrik elektronik endüstrisinin ikinci en önemli merkezi Lahn-Dill bölgesidir. Bu bölgede belirli uzmanlık alanlarında faaliyet gösteren şirketler bulunmaktadır. Bu şirketlerden bazıları, ev sistemleri üzerine uzmanlaşan Rittal, ısıtma sistemleri ve ısı pompaları alanında faaliyet gösteren Buderus, Philips, ve mikroskop ve diğer yüksek teknoloji ürünleri üreten Leica Microsystems'dır.

Çevre Teknolojileri: Çevre Teknolojileri alanında Hessen'de faaliyet gösteren şirketler daha büyük oranda orta ölçekli şirketlerdir. Fakat bunların yanı sıra, Passavant-Roediger, SMA Solar Technology AG ve EnviroChemie gibi bu alandaki dünya devleri de Hessen'de bulunmaktadır.

Bu alandaki en önemli eğitim kurumları; Darmstadt Teknik Üniversitesi, Darmstadt Üniversitesi, Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi, Frankfurt University of Applied Sciences, Justus-Liebig-University, Giessen-Friedberg University of Applied Sciences, Wiesbaden University of Applied Sciences ve Kassel Üniversitesi'dir. Hessen'deki üniversiteler çevre teknolojileri alanında 10 ayrı yerde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Hessen 2,400 çevre teknolojisi şirketine ev sahipliği yapmaktadır. Bu şirketlerin 1,700 tanesi üretim şirketi, 200 tanesi mühendislik ve danışmanlık şirketi ve 500 tanesi ise ticaret şirkettir. Bu şirketlerden yüzde 91'i su/atıksu, atık/geri dönüşüm, yenilenebilir enerji, hava ve gürültü kirliliğinin engellenmesi, enerji üretimi ve dönüştürümü teknolojileri alanlarında faaliyet gösteren KOBİ'lerdir.

Hessen hükümeti yerel üreticilere uluslararası rekabet konusunda destek olmak üzere Aktionslinie Hessen-Umwelttech adlı bir ağ oluşturmuştur. Ayrıca, TechnologieTransferNetzwerk Hessen (TTN) çevre teknolojileri konusunda bilgi ve iletişim merkezi ve teknoloji transferi konularında faaliyet gösteren bir ağıdır. The Wasserstoff- und Brennstoffzellen-Initiative Hessen (H2BZ) ise hydrogen and fuel cell teknolojisi alanında faaliyet gösteren şirketler, üniversiteler ve kurumlar arasında ilişki kuran bir ağıdır. Water Engineering Network'un amacı ise su konusunda faaliyet gösteren şirketler arasında bilgi ve teknoloji transferi sağlamaktır. Çevre teknolojileri alanında faaliyet gösteren diğer ağlar Kuzey Hessen'de bulunan Dezentrale Energietechnologien, Hessen'in merkezinde faaliyet gösteren KNUT ve merkezi olmayan enerji teknolojileri, enerji etkinliği ve yenilenebilir hammadde alanlarında ağ olarak görev yapan Kompetenzzentrum HessenRohstoffe'dir (HeRo).

Bankacılık ve Finans: Rhine-Main bölgesinde bankacılık ve finans şirketlerinin yanı sıra finansal sektörün ihtiyaç duyduğu hizmetleri sağlayan uluslararası hukuk, danışmanlık, denetleme, yatırım analizi ve yazılım şirketi bulunmaktadır.

Hessen finans sektöründe faaliyet gösteren firmalar için çok iyi bir altyapıya sahiptir. Frankfurt's Johann-Wolfgang-Goethe Üniversitesi kurduğu "House of Finance" de farklı sektörlerden 130 bilim insanını bir araya getirerek bu alandaki araştırma ve öğretim faaliyetlerine büyük katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, Frankfurt School of Finance & Management finans alanında faaliyet gösteren en iyi üniversitelerden biridir. Oestrich-Winkel'deki European Business School, Darmstadt, Giessen ve Marburg'daki üniversiteler bankacılık ve ilgili konularda birçok eğitim programına sahiptir.

Frankfurt, Alman Borsası, Alman Merkez Bankası ve Avrupa Merkez Bankasına ev sahipliği yapmaktadır. Deutsche Bank, Dresdner Bank, Commerzbank/Eurohypo, DZ Bank ve KfW Bankengruppe gibi Almanya'nın en büyük bankalarının merkezleri de Frankfurt'ta bulunmaktadır.

Frankfurt, bankacılığın yanı sıra sigorta alanında da önemli merkezlerden biridir. Kentte bulunan 350 sigorta şirketi 20,000 kişiye istihdam sağlamaktadır. R+V, Alte Leipziger ve Frankfurter Allianz gibi Alman sigorta şirketlerinin yanı sıra ABD'den AIG ve Standard Life Assurance Company, İsviçre'den DBV-Winterthur, Zurich Group ve Basler Securitas ve Hollanda'dan Delta Lloyd Group gibi yabancı kuruluşlar kentte faaliyet gösteren sigorta şirketlerinden bazılarıdır.

Frankfurt'ta 50 tane yatırım şirketi faaliyet göstermektedir. Bu şirketler tüm Almanya çapında yönetilen fonların yüzde seksenini yönetmektedir.

Bilgi ve İletişim Teknolojisi: Frankfurt'un hızla büyüyen Alman Ticari İnternet Ağı DE-CEX dünyanın en büyük data değişim ağıdır ve her saniye 400 Gigabitlik data transferi yapmaktadır. Bu rakam tüm Almanya'nın data trafiğinin yüzde 90, Avrupa'nın ise yüzde 35'ine denk gelmektedir. Sadece Frankfurt'taki fiber kablo ağı ve VDSL2 genişbant ağı 800 km'ye ulaşmaktadır.

Yüksek hızlı ve düşük maliyetli data transferi için gerekli olan “hızlı evrensel iletişim sistemi” (UMTS) tüm eyalette standart bir şekilde bulunmaktadır. Hemen hemen tüm başlıca uluslararası internet servis sağlayıcıları Frankfurt’a yatırım yapmıştır. Frankfurt Almanya’daki en fazla internet abonesine sahiptir.

Frankfurt-Rhine-Main bölgesi Almanya’nın en yoğun yazılım, IT danışmanlığı ve IT hizmetleri konusunda faaliyet gösteren şirket ağına sahiptir. Almanya’nın en büyük 25 yazılım şirketinin 8 tanesi ve Almanya’nın en büyük 5 IT danışmanlık firmasının 3’ü Hessen’de bulunmaktadır.

Hessen’in IT ve telekomünikasyon sektörlerine sağladığı en önemli katkılardan biri genç çalışanlar için hazırladığı eğitim programlarıdır. Hessen’deki üniversitelerin yarısı ICT programlarına sahiptir. IT, 11,000 öğrencinin tercih ettiği en popüler ikinci bölümdür.

Hessen’de bulunan donanım şirketleri stratejik partnerlere, tedarikçilere, ve müşterilere yakınlığı sayesinde büyük avantajlara sahiptir. Bunun yanı sıra Hessen yazılım şirketleri için de önemli bir lokasyondur. Hessen’de bulunan Software AG and Computer Associates Almanya’nın en büyük beş yazılım şirketinin içindedir. Her yıl halihazırdaki 25,000 çalışana sahip 4,500 ICT şirketine sadece Darmstadt’da 450 yeni firma eklenmektedir.

Hessen-IT, Hessen Ekonomi Bakanlığı tarafından IT sektöründeki firmaların iletişim ve koordinasyonu için kurulan bir ağıdır. The Software Südwest SW2.0, 100 KOBİ’nin dahil olduğu ve dünyanın en iyi işleyen ICT ağıdır. IT4work ve e-Finance Lab Frankfurt am Main bu alandaki diğer ağlardır.

Mechanical engineering: Hessen’de 500 makina mühendisliği şirketi bulunmaktadır. Örneğin, ThyssenKrupp’un hızlı trenleri ve MAN Roland’ın baskı makinaları burada üretilmektedir. Sektör, yıllık kazancının dörtte birini yeni ya da geliştirilmiş ürünlerden elde etmektedir. Bu sektördeki şirketlerin üçte ikisi her yıl en az bir yeni ürün geliştirmektedir. Hessen’in makina mühendisliği sektöründe ARGE ciddi önem arz etmektedir. ARGE’de çalışan eleman sayısı 2,500’ü bulmaktadır.

Hessen’de her sömestr 12,000 öğrenci mühendislik, makina mühendisliği veya işletme mühendisliği dallarında eğitim görmektedir. Ayrıca, makina mühendisliği şirketleri yılda 1,600 genci eğitime tabi tutmaktadır.

ABB, Bosch, Braun, Carl Schenck, Federal Mogul, Framatome, Honeywell Aerospace, Karl Mayer Textilmaschinen, Linde, MAN Roland, Rovema, Rowenta, Schunk, Siemens ve ThyssenKrupp gibi büyük şirketler Hessen’de faaliyet göstermeyi tercih etmektedirler.

Hessen’deki makina mühendisliği firmaları için bilgi değişimi ve tartışma forumu oluşturan pekçok ağ bulunmaktadır. Hessen’deki üniversiteler ve ticaret birliklerinin oluşturdukları Technologie Transfer Netzwerk (TTN-Hessen-www.ttn-hessen.de), KOBİ’lerin yenilikçilik kapasitelerini geliştirmek ve üniversitelerin geliştirdikleri yeni teknolojilere ulaşmalarını sağlamak üzere kurulmuştur. TTN-Hessen ayrıca patent ve lisans danışmanlığı, eğitim ve işbirliği projeleri alanlarında hizmet vermektedir.

InnovationsLotse Network (www.hessen-agentur.de) kompleks ve teknoloji ağırlıklı başlangıç ve büyüme projeleri için planlama ve uygulama destekleri vermektedir. Global Cluster (www.global-cluster.eu) ise makina mühendisliği şirketlerini yeni hizmet sağlayıcılar ve bu sektöre yönelik kümelerle ilişki kurma konusunda destekleyen bulma bir AB projesidir. German Association of Mechanical and Plant Engineering (VDMA-www.vdma.de), 3,000 üyesi olan Avrupa’daki en önemli iş örgütlerinden biridir. VDMA, tarife ve vergi, ticaret-araştırma-enerji politikası, kurumsal finans konularında destek sağlamaktadır.

Lojistik: Frankfurt havaalanı içindeki CargoCity Avrupa’da mal ve yük taşımacılığı konusunda bir numaradır. 149 hektar büyüklüğündeki arazi içinde faaliyet gösteren 252 lojistik şirketinin Avrupa demiryolu ağına direk erişimi bulunmaktadır. Hessen’de DHL ve Federal Express gibi büyük taşımacılık şirketleri faaliyet göstermektedir.

Deutsche Post, German Parcel ve System Plus'ın paket posta servisleri havaalanına çok yakın bir bölgede bulunmaktadır. Emery Worldwide, GK, Danzas, Panalpina, Kühne & Nagel ve Schenker International gibi büyük nakliye firmaları da Hessen'de faaliyet göstermektedir.

Frankfurt havaalanında bulunan AIRail Terminal birçok ulaşım yöntemini biraraya getirerek entegre trafik yönetimi sağlayan bir sistemdir. Yolcular ve girişimciler birçok teknik yeniliklerden faydalanmakta ve hava, demiryolu ve yolcu trafiği birbiriyle kombine bir şekilde sağlanmaktadır.

Darmstadt Teknik Üniversitesi ekonomistleri lojistik endüstrisinde kullanılmak üzere pekçok yenilikçi fikir geliştirmektedirler. Üniversite'nin Kurumsal Yönetim ve Lojistik bölümü Almanya'daki şirketlerle yakın işbirliği içerisinde çalışarak şirketlerin pratikte karşılaştığı problemlere çözümler geliştirmektedir.

Hessen'de bulunan lojistik şirketleri büyük bir istihdam sağlamaktadır. Sektör, çeşitli alanlarda faaliyet gösteren değişik becerilere sahip elemanlara ihtiyaç duyduğu için üniversiteler tarafından sektörün değişik alanlarında eğitim programları sağlanmaktadır. Wiesbaden University of Applied Sciences, Berufsakademie Nordhessen ve University of Applied Sciences Giessen Friedberg lojistik alanında lisans eğitimi; Marburg'daki Philipps University ise yüksek lisans programı sağlamaktadır.

Birçok şirketin sağladığı çıraklık eğitimlerinin yanısıra, özel eğitim kurumları olan Berufsakademie Nordhessen ve Berufsschule für Berufskraftfahrer (profesyonel şoförler için mesleki eğitim) vasıflı işçi yetiştirmek için çalışmaktadır.

Hessen'de Frankfurt'tan sonra lojistik alanındaki en önemli ikinci merkez Kuzey Hessen'de bulunmaktadır. Libri, Amazon ve Volkswagen merkez depolarını bu bölgede bulunduran büyük şirketlere ek olarak, burada faaliyet gösteren pekçok lojistik servis sağlayıcıları, proje geliştiricileri ve yük taşımacılığı şirketleri bulunmaktadır. Güney Hessen'de bulunan lojistik şirketleri genellikle Lufthansa Cargo or Condor gibi hava taşımacılığına odaklanmış büyük ya da orta ölçekli şirketlerdir.

Hessen'de faaliyet gösteren yaklaşık 1,000 kara yolu yük taşımacılığı şirketi 19,000 kişiyi çalıştırmakta ve 14,500 ticari araç ile faaliyet göstermektedir. Hessen'in yük taşımacılığı ve lojistik alanındaki profesyonel örgütü olan Fachverband Güterkraftverkehr und Logistik Hessen bu alanda faaliyet gösteren şirketlerin haklarını temsil etmektedir.

Havacılık ve Uzay Teknolojileri: Hessen'de havacılık ve uzay teknolojileri alanlarında faaliyet gösteren ve özellikle Wiesbaden, Bad Homburg, Hanau ve Darmstadt civarında bulunan 180 şirket yıllık 1.3 milyar Euro'luk kazanç elde etmekte ve 6,830 kişi istihdam etmektedir.

Frankfurt, dünyanın en büyük titanyum ürünleri üreticisi olan VSMPO-Avisma Corporation'ın Avrupa satışlar bölümüne ev sahipliği yapmaktadır. Bad Homburg'da ise Airbus tipi uçaklara elektronik sistemler ve basınç hortumları üreten ICORE International'ın satış ve yönetim merkezi bulunmaktadır. Darmstadt'da, dünyanın lider tel, kablo ve uçak sistemleri üreticisi LEONI, en büyük depolarından biri bulunmaktadır. Uçak üreticisi Piper'ın Almanyadaki merkez ofisi Calden'de; Diamond Aircraft Industries'in bir bölümü ise Egelsbach'tadır.

Hessen'de bulunan üniversite ve araştırma enstitüleri havacılık ve uzay teknolojileri alanlarında dünya çapında bir üne sahiptir. Darmstadt Teknik Üniversitesi'ne bağlı Uçuş Sistemleri ve Kontrol Teknolojisi Enstitüsü kokpitte insan-makina arayüz ve uçuş güvenliği alanlarında araştırmalar yapmaktadır. Ayrıca, kompresör ve türbinlerin aero-termal dinamikleri ve düşük emisyonlu yanma odalarının iş akışı konusunda da çalışmalar sürdürülmektedir. Trafik planlama ve trafik teknoloji fakültesi, havaalanı planlama ve modelleme kavramları üzerine çalışmaktadır. Darmstadt'da Trafik ve Ulaştırma alanında bir master programı bulunmaktadır. Kassel Üniversitesi uçuş mühendisliği alanında araştırmalar yürütmektedir.

Giessen Üniversitesi Fizik Fakültesi radyo dalgaları alanında geliştirme ve test etme konularında EADS ve German Aerospace Center (DLR) ile ortak çalışmaktadır. Tümü Darmstadt'da bulunan German Plastics Institute, Fraunhofer Institute for Structural Durability, Fraunhofer Institute for Graphic Data Processing ve Center for Graphic Data Processing konuyla ilgili diğer araştırma merkezleridir.

Havacılık ve uzay teknolojileri sektöründe çalışanlar makina, elektrik, bilgisayar, fizik, matematik mühendisliği, havacılık ve uzay teknolojisi gibi pekçok farklı alanda eğitime sahiptirler. Bu alanda çalışanların pekçoğu da Langen'deki Uçuş Güvenliği Akademisi ve bu alanda çalışan şirketler tarafından mesleki eğitime tabi tutulmaktadır.

Birçok uydunun iletim sistemlerini yapan Drive, Mars'ta araştırmalar yapan cihazın hareketlerini kontrol eden MR sensörlerini üreten Sensitec, uzay teknolojileri alanında özel materyaller üreten Schunk, uydu ve roketler için özel yağ üreten Costenoble, uzay yolculuğu için en yüksek kalite plastik ürünler üreten EHA Spezialmaschinenbau, havacılık ve uzay sanayiinde danışmanlık hizmeti veren ve özellikle uzay simülasyonları konusunda uzman olan VEGA, Kourou'daki Avrupa uzay istasyonunu yöneten Cegelec Group, uydu, yer istasyonu, kontrol merkezi hizmetleri veren Telespazio, havacılık ve uzay sanayii için yazılım, analiz ve ölçüm teknolojileri üreten Etamax Space, Hessen'de bu alanda faaliyet gösteren şirketlerden bazılarıdır.

Hessen eyaleti hükümeti bu sektördeki olumlu gelişmeleri hızlandırmak için, 2005 yılında "Galileo Center" isimli bir merkez kurmuştur.

Medya: Hessen yayıncılık konusunda önemli bir merkezdir. Frankfurt Kitap Fuarı, Eyaletin yayıncılık konusunda en önemli etkinliklerinden biridir. Ayrıca, Eyalet'te aralarında Suhrkamp, Fischer ve Eichborn'un da olduğu 250 kadar yayınevi faaliyet göstermektedir. Bu yayınevlerinden 80 tanesi belli bir alanda uzmanlaşmış yayınevleridir. İçinde Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurter Rundschau ve Wall Street Journal Europe gazetelerinin de bulunduğu pekçok yerli yabancı gazete Hessen'de yerleşiktir.

Frankfurt ve Rhine-Main bölgesi Alman reklamcılık sektörünün merkezidir. Ogilvy & Mather, Publicis, Saatchi & Saatchi, ve Young & Rubicam Hessen'de faaliyet gösteren uluslararası üne sahip reklam ajanslarıdır. Radyo ve Televizyon konusunda ise Hessen CNN, Bloomberg Television and Reuters TV gibi dünya çapındaki devlere ev sahipliği yapmaktadır. Buna ek olarak, Hessischer Rundfunk ve pekçok irili ufaklı özel bölgesel radyo ve televizyon istasyonları Hessen'de faaliyet göstermektedir.

Hessen'deki film endüstrisi özellikle "dijital imaj üretimi" alanında dünya çapında bir tanınırlığa sahiptir. Rhine Main bölgesi post production uzmanları pekçok Hollywood filminin son rötuşlarını yapmıştır. Almanya'nın en büyük iki reklam filmi yapımcısı -Neue Sentimental Film ve Tempomedia- Hessen'de yerleşik bulunmaktadır. Son yıllarda Hessen'li yapımcılar tarafından sponsorluğu yapılan filmler ard arda ödüller kazanmaya başlamıştır. Frankfurt'ta yapılan Film Yapımcıları Festivali uluslararası film ve medya endüstrisi temsilcilerini bir araya getiren bir etkinliktir. Alman Film Enstitüsü (Deutsches Filminstitut), Alman Film Müzesi (Deutsches Filmmuseum), Alman Film Endüstrisi Çatı Organizasyonu olan SPIO/FSK, Film Değerlendirme Ajansı (Filmbewertungsstelle), Genç Alman Film Komitesi (Young German Film Committee) bu konuda faaliyet gösteren kurumlardır.

Darmstadt ve Wiesbaden'de bulunan üniversiteler görsel işitsel medya, medya ekonomisi ve iletişim tasarımı gibi konularda programlar yürütmektedirler. Offenbach Tasarım Okulu ürün tasarımı ve görsel tasarım konularında eğitim vermektedir; Kassel Üniversitesi ise çizgi film ve animasyon konuları üzerine uzmanlaşmıştır.

Mikrosistem Teknolojisi/Nanoteknoloji: Hessen'de yüksek kaliteli nanoteknoloji ürün ve hizmetleri üreten 100'den fazla şirket bulunmaktadır. Buna optik teknolojisi, yüzey teknolojisi, mikrosistem teknolojisi gibi yakın sektörlerde faaliyet gösteren 300 şirket daha eklendiğinde Hessen'deki nanoteknoloji endüstrisinin büyüklüğü, Avrupa'daki sektörün 10'da 1'ini ulaşmaktadır.

Hessen sadece Evonik-Degussa, Heraeus ve Merck gibi dünyaca tanınan şirketlere değil; Fludicon, Thomas Recording gibi birçok daha küçük ve kendi uzmanlık alanına sahip şirketlere ev sahipliği yapmaktadır.

Hessen'deki nanoteknoloji şirketleri, üniversitelerle ve araştırma enstitüleri ile çok yakın iletişim ve çalışma içindedir. Bu ortak çalışma ve araştırma kamu fonları ile desteklenmektedir. Böylelikle üniversiteler araştırmaları için kolaylıkla fon bulmaktadırlar. Bu araştırmalar kolaylıkla sanayi üretime aktarılabilmekte ve böylelikle endüstri uluslararası alanda ciddi bir rekabet üstünlüğü elde etmektedir.

Hessen’de bulunan 10 üniversite, nanoteknoloji konusundaki araştırma, eğitim ve kalifiye iş gücü yetişmesi ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bu üniversiteler kendi alanlarında dünya çapında üniversitelerdir. Sağladıkları pratiğe dayalı eğitimle sanayi ve üniversite arasındaki bilgi akışına büyük katkı sağlamaktadırlar.

Hessen’de Kassel, Marburg, Giessen, Frankfurt, Fulda ve Darmstadt’ta endüstri parkları ve teknoloji odaklı başlangıç merkezleri (start-up centers) bulunmaktadır.

Hessen hükümeti, nanoteknoloji şirketleri arasında iletişimi ve bilgi alışverişini sağlayan ağların kurulabilmesi için büyük çaba sarfetmektedir. Bu konudaki en önemli platform, Hessen hükümeti tarafından kurulan Aktionslinie Hessen-Nanotech’tir. NanoNetzwerkHessen nanoteknoloji alanında faaliyet gösteren firmalara ve bilimsel enstitülere fikir alışverişini için platform sağlamak amacıyla kurulmuştur. Hessen’de bulunan Darmstadt, Frankfurt, Giessen, Kassel ve Marburg üniversiteleri ve Darmstadt, Fulda, Frankfurt, Giessen-Friedberg ve Wiesbaden üniversitelerinin uygulamalı bilimler merkezleri NanoNetzwerkHessen ağı ile sıkı işbirliği içinde olmayı kabul etmişlerdir. NanoNetzwerkHessen, Kassel üniversitesi tarafından koordine edilmektedir.

Buna ek olarak, Kassel Üniversitesi, 2002’den bu yana Disiplinlerarası Nanoteknoloji Merkezi’ne (CINSAT-Center for Interdisciplinary Nanostructure Structure and Technology) ev sahipliği yapmaktadır. Merkez’in temel amacı, 100 nanometreden az olan yapıları üretmek ve ölçmektir.

Turizm: Hessen’i heryıl 267 milyon turist günübürlük ve 10 milyon turist de gece kalmak koşuluyla ziyaret etmektedir. Gece kalan turistlerin beşte biri başta ABD, Hollanda, Birleşik Krallık, Japonya, İtalya ve İsviçre olmak üzere yurtdışından gelmektedir. Hessen’deki turizm sektörü 200,000 kişiye istihdam sağlamakta ve her yıl 5 milyar Euro’luk gelir yaratmaktadır.

Hessen Almanya’nın en yoğun ormanlara sahip olan eyaletidir. Kellerwald-Edersee doğal parkı ve Rhön koruma alanı yürüyüş, bisiklet, kano ve atla gezinti için ideal bir alan oluşturmaktadır. Eyalet’te bulunan 32 kaplıca ve spa sağlık turizmi için birçok alternatif oluşturmaktadır. Ayrıca, Hessen pekçok müzeye de evsahipliği yapmaktadır. Rheingau Müzik Festivali ve Bad Hersfeld Festivali tüm dünyadan ziyaretçi çekmektedir.

Kassel, Marburg, Korbach ve Fulda üniversitesindeki programlarda adaylar orta düzey yönetici olmak üzere yetiştirilmektedirler. Ayrıca, Frankfurt International School of Management ve Bad Wildungen’deki Berufsakademie Nordhessen turizm ve organizasyon konusunda lisans eğitimi vermektedir. Darmstadt’da otel ve turizm yöneticiliği alanlarına odaklı bir uluslararası işletme yüksek lisans programı bulunmaktadır.

YABANCI YATIRIM

2006 yılı itibarıyla Almanya’nın eyaletlerinin aldığı toplam yabancı yatırıma bakıldığında, Hessen’in 109.9 milyar Euro ile Kuzey Ren Vestfalya’dan sonra ikinci sırada olduğu görülmektedir.

Eyalet’te toplamda en fazla yatırım yapan ülkeler ise % 21.7 ile Hollanda, %18.1 ile ABD, %11.3 ile Fransa ve %9.6 ile İsviçre’dir.

Eyalet Bazında Almanya'ya Giren Toplam Doğrudan Yabancı Yatırım (2006 İtibariyle; Mio €)

Baden-Württemberg	79 730
Bayern	82 919
Berlin	20 999
Brandenburg	962
Bremen	4 754
Hamburg	70 416
Hessen	109 996
Mecklenburg-Vorpommern	2 884
Niedersachsen	16 611
Nordrhein-Westfalen	167 575
Rheinland-Pfalz	12 269
Saarland	2 008
Sachsen	2 305
Sachsen-Anhalt	4 084
Schleswig-Holstein	9 612
Thüringen	1 311
Toplam	588 437

Kaynak: Deutsche Bundesbank

Eyalet Bazında Almanya'nın Yurtdışındaki Toplam Yatırımları (2006 İtibariyle; Mio €)

Baden-Württemberg	103 194
Bayern	162 449
Berlin	7 250
Brandenburg	187
Bremen	635
Hamburg	28 718
Hessen	111 635
Mecklenburg-Vorpommern	319
Niedersachsen	48 196
Nordrhein-Westfalen	227 652
Rheinland-Pfalz	29 365
Saarland	2 971
Sachsen	1 023
Sachsen-Anhalt	194
Schleswig-Holstein	3 728
Thüringen	612
Toplam	728 129

Kaynak: Deutsche Bundesbank

Almanya'nın yurtdışındaki yatırımlarında da 111.6 milyar dolar ile en büyük üçüncü pay Hessen Eyaletine aittir.

İŞ YAPMA AÇISINDAN FAYDALI BİLGİLER

Hessen Yatırım Ajansı, Eyalet'te yatırım ve iş yapmak isteyen firmalara hem tavsiye hem de pratik destek sağlamaktadır. Ajansta çalışan deneyimli danışmanlar, yatırımcılara yatırım için en uygun bölgeden şirket ya da temsilcilik ofisi kurmanın en pratik yoluna kadar her adımda yardımcı olmakta, Hessen'deki teşvik mekanizmaları konusunda bilgilendirmekte ve bulundukları sektördeki tüm paydaşlarla yakın ilişkiler kurmalarına yardımcı olmaktadır. Yeni iş kurmak ya da işlerini Hessen'e taşımak isteyen şirketler için yatırım yeri konusunda danışmanlık yapan uzmanların kontak bilgileri şöyledir:

Koordinasyon

Dr. Khaled Snouber

Tel: +49-611-774-8257, Fax: +49-611-774-8385

E-Mail: khaled.snouber@hessen-agentur.de

Hindistan, Kore, Latin Amerika

Nicol Wolf

Tel: +49-611-774-8655, Fax: +49-611-774-8385

E-Mail: nicol.wolf@hessen-agentur.de

Çin, Orta Doğu

Stella Neuhofer

Tel: +49-611-774-8954, Fax: +49-611-774-8385

E-Mail: stella.neuhofer@hessen-agentur.de

Japonya, Güneydoğu Asya

Reinhard Keller

Tel: +49-611-774-8242, Fax: +49-611-774-8385

E-Mail: reinhard.keller@hessen-agentur.de

Kuzey Amerika, Avrupa, Avustralya ve Pasifik

Oliver Beil

Tel: +49-611-774-8303, Fax: +49-611-774-8385

E-Mail: oliver.beil@hessen-agentur.de

Almanya içi

Heike Müller-Sedlaczek

Tel: +49 (0)611 774-8995, Fax: +49 (0)611 774-8385

heike.mueller-sedlaczek@hessen-agentur.de

Hessen'e yatırım yapmak isteyenlere Hessen hükümeti ve federal hükümet tarafından sağlanan teşvikler, finansman imkanları ve bankalarla ilişkileri konusunda danışmanlık yapan uzmanların isim ve iletişim bilgileri ise şöyledir:

Ulrich Lohrmann - Wiesbaden

Phone: +49 (0)611 774-8335, Fax: +49 (0)611 774-58335

ulrich.lohrmann@hessen-agentur.de

Christine Bischoff - Wiesbaden

Phone: +49 (0)611 774-8253, Fax: +49 (0)611 774-58253

christine.bischoff@hessen-agentur.de

Thomas Peter - Wetzlar

Phone: +49 (0)6441 20 90 751, Fax: +49 (0)611 774-58632

thomas.peter@hessen-agentur.de

Rainer Bong - Kassel

Phone: +49 (0)611 774-8727, Fax: +49 (0)611 774-8729

rainer.bong@hessen-agentur.de

Hessen'deki danışmanların oluşturduğu merkez ofise ek olarak Hessen Yatırım Ajansı'nın yurtdışında da pekçok temsilcilik ofisi bulunmaktadır. Bu ofisler New York, Tokyo, Şangay, Brüksel, Budapeşte, Havana, Moskova, Posen (Polonya), Sofya ve Tahran'dadır. Ofislerle ilgili ayrıntılı bilgiye aşağıdaki internet adresinden ulaşmak mümkündür:
http://www.invest-in-hessen.de/dynasite.cfm?dssid=238&dsmid=8914#dstitle_51287

Hessen'e yatırım yapmadan önce araştırmasını kendi yapmak isteyen firmaların satış, proje partneri ya da tedarikçi bulmaları için oluşturulan bir veri tabanı bulunmaktadır. İlgili veri tabanına aşağıdaki internet adresinden ulaşmak mümkündür:
<http://www.invest-in-hessen.de/dynasite.cfm?dsmid=11981>

Teknolojik anlamda ortak geliştirme, üretim anlaşmaları ve lisanslarla ilgili olarak hazırlanan bir diğer veri tabanına ise aşağıdaki internet adresinden ulaşmak mümkündür:
<http://www.invest-in-hessen.de/dynasite.cfm?dsmid=11981>

Hessen Hükümeti Tarafından Sağlanan Finansal Destekler

Hessen Hükümeti tarafından sağlanan finansal destekler; düşük faizle borçlanma imkanı, teminat gibi finansal ürünlerdir. Hessen hükümetinin sağladığı düşük faizli borçlanma imkanı bankaların önerdiği borçlanma koşullarından daha fazla tercih edilmektedir. Hessen hükümetinin sağladığı garantiler, bankalar ve diğer finansal kurumlar tarafından teminat olarak kabul edilmektedir.

Girişimcilik Kredisi: KfW-Mittelstandsbank tarafından verilen girişimcilik kredisi yatırım yeri, bina ve makine gibi uzun vadeli yatırımları finanse eden düşük faizli bir kredidir. Yıllık 500 million Euro'ya kadar kazancı olan KOBİ'ler bu krediye başvurabilmektedir. Her proje başına en fazla 10 milyon Euro kredi verilmektedir. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi aşağıdaki adresten edilebilir:
http://www.invest-in-hessen.de/mm/data_sheet_entrepreneur_loan_2008.pdf

Başlangıç ve Büyüme Finansmanı Programı: Bu programı Investitionsbank Hessen (IBH) ve Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) ortaklaşa yürütmektedirler. Bu program yeni istihdam sağlayan şirketleri desteklemek amacıyla kurulmuştur. Her yeni yaratılan iş başına maximum 100.000 Euro olmak kaydıyla destek sağlamaktadır. Ayrıca, her çırak yetiştirme karşılığında da 50.000 Euro destek sağlamaktadır. Program, büyümek isteyen şirketleri de 500.000 Euro'ya kadar desteklemektedir.

5 yıldan fazla bir süredir piyasada olan şirketler başka bir şirketi satın aldıkları ya da yeni sabit kıymetlere yatırım yapmak istedikleri zaman KfW istihdam için yatırım programından kredi kullanabilirler. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi aşağıdaki adresten edilebilir:
http://www.invest-in-hessen.de/mm/entrepreneur_capital_work_investment_2008.pdf

Yenilikçilik Programı: Bu program KfW-Bankengruppe tarafından finanse edilmektedir. Bu kapsamda kullanılan krediler, pazar araştırması için yapılan harcamalar, pazara giriş konusundaki yatırımlar, danışmanlık şirketlerine yapılan ödemeler ve çalışanların eğitimleri için yapılan harcamaları kapsamaktadır. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi aşağıdaki adresten edilebilir:
http://www.invest-in-hessen.de/mm/ERP_Innovation_Programme_2008_engl.pdf

Hessen Hükümeti Tarafından Sağlanan Hibeler

Yatırım Destekleri: Hessen'in göreceli olarak zayıf kalan bölgelerindeki yatırımlara verilen desteklerdir. Desteğin boyutu bölgeye ve şirketin büyüklüğüne göre değişmektedir. Destek için gereken temel noktalar firmanın yutdışına satış yapması, bir yenilikçilik projesine sahip olması ve eğer firma büyümüşse en az %15 daha fazla yeni iş yaratmasıdır.

Danışmanlık Desteği: Hessen Eyaleti ve Avrupa Birliği, KOBİ'lere ciddi miktarda danışmanlık desteği sağlamaktadır. Firma kuruluşundan e-ticarete, teknolojiye uygulamaya kadar pekçok alanda alınan danışmanlık hizmeti desteklenmektedir.

Yenilikçilik Desteği: KOBİ'ler arasındaki araştırma işbirlikleri; KOBİ'lerin üniversitelerle ve araştırma kurumları ya da firmalarla araştırma alanında yaptıkları işbirlikleri bu fondan desteklenmektedir. Fonlar sadece ürün geliştirme safhasındayken verilir.

Fuarlar

Frankfurt, bir ticaret merkezi olarak Avrupa şehirleri arasında ilk beşte bulunmaktadır. Heryıl 53 fuarın düzenlendiği ve 2.5 milyon ziyaretçinin geldiği, Messe Frankfurt Avrupa'nın en eski ve en büyük fuar alanıdır.

Frankfurt'un fuar merkezi olarak önemi, Uluslararası Motor Show (IAA), dünyanın en büyük kitap fuarı olan Frankfurt Kitap Fuarı ve dünyadaki işleme sanayii konusundaki en büyük fuarı olan AACHEM gibi uluslararası üne sahip fuarlarla bir kez daha vurgulanmaktadır. Fuarlara katılan yıllık 40,000 ziyaretçinin üçte ikisi yurtdışından gelmektedir. 2009 yılında Hessen'de gerçekleştirilecek fuarların listesine aşağıdaki internet adresinden ulaşabilirsiniz:

http://www.invest-in-hessen.de/mm/messeprogramm_09.pdf

Konferans ve Toplantılar

Avrupa ve Almanya'daki merkezi lokasyonu nedeniyle Hessen toplantılar ve konferanslar için ideal bir yerdir. www.tagungsplaner-hessen.de web sitesi konferanslar, toplantı mekanları, oteller, hizmet sağlayıcılar, organizasyon mekanları ile ilgili tüm detayları bulabileceğiniz bir veritabanıdır.

İKİLİ TİCARİ İLİŞKİLER

Türkiye ve Hessen arasındaki dış ticaret, 2008 yılında yaklaşık 1.3 milyar Euro olarak gerçekleşmiştir. Hessen, Almanya'nın Türkiye ile en fazla ticaret yapan 5 eyaletinden biridir.

Hessen'in Türkiye'ye İhracatı

Yıllar	Miktar (Milyon €)	Toplam İhracattaki Pay (%)
2002	418.4	1.27
2003	534.6	1.55
2004	656.3	1.76
2005	657.7	1.66
2006	721.5	1.61
2007	728.5	1.47
2008 (geçici)	743.2	2.27

Kaynak: www-genesis.destatis.de

2008 yılı itibarıyla, Hessen' in Türkiye'ye yaptığı ihracatın Eyalet'in toplam ihracatındaki payı % 2.27'dir.

Hessen'in Türkiye'den İthalatı

Yıllar	Miktar (Milyon Euro)	Toplam İthalattaki Pay (%)
2002	557.3	1.17
2003	557.7	1.13
2004	597.2	1.10
2005	566.8	1.01
2006	656.2	1.02
2007	605.0	0.88
2008(geçici)	533.5	1.12

Kaynak: www-genesis.destatis.de

2008 yılı itibarıyla, Hessen' in Türkiye'ye yaptığı ithalatın Eyalet'in toplam ithalatındaki payı ise % 1.12'dir.

Hem ithalat hem de ihracat değerleri gözönünde bulundurulduğunda Türkiye'nin Hessen'in ihracatı ve ithalatı içindeki payının oldukça düşük olduğu; özellikle Hessen'in Türkiye'den yaptığı ithalatın geliştirilmesi için çaba sarf edilmesi gerektiği görülmektedir.

EK-5 FAYDALI ADRESLER

Hessen Eyaleti Resmi Web Sitesi

<http://www.hessen.de>

Hessen Eyaleti Ekonomi, Ulaştırma, Kentsel ve Bölgesel Kalkınma Bakanlığı Resmi Sitesi

<http://www.wirtschaft.hessen.de>

Hessen Yatırım Ajansı

<http://www.invest-in-hessen.de>

Alman İstatistik Sitesi

<http://www.destatis.de>

Sektörel Adresler

<http://www.vhu.de>

<http://www.vdma.de>

<http://www.bda-online.de>

<http://www.dechema.de>

<http://www.hessen-chemie.de>

<http://www.materials-valley-rheinmain.de>

<http://www.finanzplatz-frankfurt.de>

<http://www.messefrankfurt.com>

<http://www.fraport.de>

Araştırma ve Geliştirme

<http://www.hessen-biotech.de>

<http://www.hessen-nanotech.de>

<http://hessen-umwelttech.de>

<http://hessen-it.de>

<http://hessen-media.de>

<http://www.hessen-it.de>

<http://www.hessen-media.de>

<http://www.ttn-hessen.de>

<http://www.transmit.de>

<http://www.schule-wirtschaft.de>

<http://www.schule-wirtschaft-hessen.de>

Hessen'de Yaşam ve Turizm

<http://www.hessen-tourismus.de>

<http://www.kulturreiseland-hessen.de>

<http://www.beruf-und-familie.de>

İş Dünyası Örgütleri

Frankfurt Rhein Main GmbH International Marketing of the Region

<http://www.frm-united.com>

Wirtschaftsförderung Frankfurt GmbH

www.frankfurt-business.de

Wirtschaftsförderung Region Frankfurt RheinMain

www.region-frankfurt-rheinmain.de

Sanayi ve Ticaret Odaları

IHK Darmstadt

www.darmstadt.ihk24.de

IHK Frankfurt am Main

www.frankfurt-main.ihk.de

IHK Fulda

www.ihk-fulda.de

IHK Gießen-Friedberg

www.giessen-friedberg.ihk.de

IHK Hanau-Gelnhausen-Schlüchtern

www.hanau.ihk.de

IHK Kassel

www.ihk-kassel.de

IHK Lahn-Dill

www.ihk-lahndill.de

IHK Limburg a. d. Lahn

www.ihk-limburg.de

IHK Offenbach am Main

www.offenbach.ihk.de

IHK Wiesbaden

www.ihk-wiesbaden.de

IHK Arbeitsgemeinschaft Hessen

www.ihk-hessen.de

IHK Forum Rhein-Main

<http://www.ihk.darmstadt.de>

Main-Kinzig-Kreis / Wirtschaft und Arbeit

<http://www.wfmkk.de>